

Heerlen

Memo

Aan
de gemeenteraad

Onderwerp
Steun en verloop van verenigingen

Aanleiding

Tijdens de raadsvergadering van 30 juni 2021 is toegezegd dat voor de a.s. begrotingsbehandeling een overzicht verstrekt wordt van het verloop van leden en verenigingen in de gemeente Heerlen (actiepunt 88).

Middels dit memo willen we antwoord geven op de vragen met betrekking tot amateurkunsten en amateursport. Hierbij verstrekken we een overzicht van het ledenverloop in de gemeente Heerlen en informatie over steun aan verenigingen.

Cultuur en Sport

Het stimuleren van cultuur en cultuurparticipatie is al jaren een prioriteit voor de gemeente Heerlen. Niet alleen is dit in het coalitieakkoord 2019-2022 concreet benoemd, ook is de steun voor de amateurkunsten opgenomen in de huidige Culturele Agenda en uitgangspunt is dat dat in de toekomst ook zo zal blijven. De gedachte is dat wij als gemeente Heerlen cultuur dichterbij iedere inwoner van de stad willen brengen.

Sportstimulering en sportondersteuning zijn belangrijke pijlers binnen het gemeentelijke sportbeleid. We willen dat meer mensen gaan sporten en bewegen. Ieder op zijn eigen niveau en op een manier die het beste bij hem of haar past. We werken daarom aan een stevig sport- en verenigingsklimaat. Het stimuleren van de sport- en beweegdeelname onder jeugd en jongeren, beschouwen we als onze belangrijkste maatschappelijke opgave.

Steun aan verenigingen

Als gemeente Heerlen proberen wij de verenigingen op tal van deze onderwerpen te ondersteunen. Niet alleen financieel, maar ook met advies. Daarbij vervult de gemeente Heerlen een spilfunctie in het verbinden van verenigingen met het omliggende maatschappelijke middenveld en relevante netwerken. Een aantal van deze onderwerpen worden hieronder nader uitgewerkt.

- De verenigingen kunnen een beroep doen op waarderingssubsidies. Voor wat betreft cultuur zijn deze gebaseerd op ledenaantallen als waardering voor het organiseren van uitvoeringen van sociale activiteiten die wij als gemeente belangrijk vinden. Of het nu om toneel, zang of muziek gaat. Bij diverse verenigingen op het gebied van muziek zijn de bedragen in het kader van stimulering van

Datum
14 oktober 2021

Registratienummer

Auteur
Sven Portz
Madlen Visser-Azaroglu
Saskia Meertens

Domein/Team
Domein Economie - Team
Beleid Economie

Ambtelijk opdrachtgever
Domein Economie - Teamleider
Beleid Economie

Doel van de memo
Informeren

Afschrift aan

Riilane(n)

jeugdparticipatie zelfs verhoogd. Harmonieën, fanfares en brassbands ontvingen al 130€ per jeugdlid. Overige muziekgezelschappen kregen slechts 100€ per jeugdlid. Die ongelijkheid is rechtgetrokken en alle muziekgezelschappen ontvangen nu 130€ per jeugdlid.

- Op 2 maart 2020 heeft het college besloten de waarderingssubsidie voor amateurkunst voor 2021 te verdubbelen, niet alleen om eventuele schade in verband met Corona af te dekken, maar ook om vernieuwende of extra initiatieven mogelijk te maken om nieuwe leden, achterban en de gemeenschap te bereiken. De waarderingssubsidie voor sport is vooral gerelateerd aan de sportdeelname van jeugd en mindervaliden. Het bedrag per jeugdlid is de afgelopen jaren verhoogd van € 18,- naar € 20,-.
- Een goede en betaalbare accommodatie is essentieel voor verenigingen. Een groot aantal Heerlense amateurkunstverenigingen vindt een thuisbasis in een van de gemeenschapshuizen in Heerlen. De gemeente Heerlen levert middels de subsidieregeling Federatie Gemeenschapshuizen Heerlen een inhoudelijke en financiële bijdrage aan de exploitatie en instandhouding van deze voorzieningen. Jaarlijkse totale hoogte van deze subsidieregeling is € 150.000,-. Gemiddeld € 15.000,- per gemeenschapshuis en Federatie.
- De gemeente Heerlen vraagt in haar eigen gebouwen een lagere huur voor activiteiten van verenigingen dan voor organisaties die semi-sociale of commerciële activiteiten uitvoeren. Hierdoor worden de kosten voor verenigingen en andere (buurt)gebruikers lager.
- Naast de gemeenschapshuizen heeft de gemeente Heerlen geïnvesteerd in diverse Brede Maatschappelijk Voorzieningen en Kindcentra die ook een belangrijke gemeenschapsvoorziening vormen voor de burgers en verenigingen in het omliggende verzorgingsgebied.
- Daarnaast is voor circa 50 wagenbouwers en bijbehorende carnavalsverenigingen extra ruimte mogelijk gemaakt in de vorm van een tweede optochthal aan de Schelsberg in Heerlen. De gemeente Heerlen draagt hier jaarlijks € 30.000,- aan bij.
- Een groot deel van de sportverenigingen maakt gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties. De tarieven hiervoor zijn sociale tarieven en dus niet kostendekkend. De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd. Vanwege de corona-pandemie is de huur van de sportaccommodaties voor amateursportorganisaties voor de periode van maart 2020 t/m juni 2021 kwijtgescholden. Sinds enkele jaren investeren we in het SportNetwerk Heerlen. Onderdeel hiervan is een website (sportinheerlen.nl) waar inwoners en verenigen alle informatie kunnen terugvinden over sporten in Heerlen. Op deze site kunnen de clubs hun sportaanbod in Heerlen aan Heerlen presenteren.
- Met de middelen van het lokaal Sportakkoord is het team van Heel Heerlen Beweegt, de uitvoerder van het gemeentelijke sportstimuleringsbeleid, uitgebreid (vooralsnog voor de duur van één jaar) met een sportconsulent die zich specifiek bezig houdt met verenigingsondersteuning. Verder geeft het Sportakkoord

sportverenigingen toegang tot verschillende subsidies en gratis trainingen en workshops voor bestuurlijk en technisch kader.

- In 2019 faciliteerden we het proces om te komen tot een maatschappelijke coöperatie. Via deze coöperatie (Samen Winnen Heerlen) kunnen de sportclubs gebruik maken van de regeling Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties. Deze regeling subsidieert 20% tot 30% van de kosten als je als vereniging minimaal € 25.000 in sportmaterialen of in een verbouwing van je sportaccommodatie investeert. Een dergelijke investering was voor de zelfstandige verenigingen niet haalbaar, maar als coöperatie wel.
- Diverse sportverenigingen betalen vanaf 2021 minder gebruikersbelasting (OZBG) en hebben in 2019 en 2020 compensatie ontvangen.

In dialoog

De gemeente Heerlen gaat geregeld het gesprek aan met de vertegenwoordigers van verenigingen om op de hoogte te blijven van hun wensen en behoeften. Ook bij het formuleren van nieuwe beleidsregels en de cultuurnota, worden de verenigingen vooraf betrokken en geraadpleegd en wordt hun input meegenomen. Naast de waarderingssubsidie kunnen verenigingen ook separate project- en doelsubsidies aanvragen bij de gemeente Heerlen.

Wij hebben gedurende afgelopen periode nauwgezet contact onderhouden met meer dan 80 verenigingen in Heerlen. Hoewel de financiële schade veroorzaakt door de pandemie voor vrijwel iedere vereniging overkomelijk is, mede door onze extra financiële steun, is de maatschappelijke schade groter. Het vormt een uitdaging om de komende jaren de georganiseerde en ongeorganiseerde amateurkunst en sport levensvatbaar te houden. De komende periode gaan we samen met de amateurkunstverenigingen op zoek naar eigentijdse en nieuwe vormen om een zo breed mogelijk publiek aan te spreken en de amateurkunstenbeoefenaar een podium te bieden. Wat betreft de sportverenigingen zetten we samen met het SportNetwerk Heerlen in op verbinden en samenwerken. We denken dat dit een voorwaarde is voor de levensvatbaarheid van sportverenigingen.

Conclusie

De ledenaantallen van de amateurkunstenverenigingen zijn de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven, maar daarentegen daalt het aantal leden dat uit Heerlen komt wel fors. Daarbij zien we een groter verloop bij de muziekverenigingen dan bij de overige kunstvormen. Een trend die de afgelopen jaren reeds is ingezet.

De verenigingen geven de gemeente Heerlen jaarlijks hun ledenaantallen door. Op basis van die aantallen krijgen zij een subsidie per lid, ongeacht of dit lid uit Heerlen komt of niet. Voorwaarde hierbij is wel dat alleen de verenigingen subsidie krijgen als minstens 50 procent van het totale aantal leden daadwerkelijk in Heerlen woonachtig is. Hierop zijn echter wel enkele uitzonderingen. Zoals muziekverenigingen met een exclusiviteit van

bijvoorbeeld muziekinstrumenten. Denk hierbij aan de doelzak vereniging Big pipe band. Doelzak spelers zijn op mondiaal niveau zeer schaars. Hierbij is de voorwaarde dat 50 procent van het totale aantal leden uit Parkstad komt.

Een aandachtspunt zijn de verenigingen die echter nipt het grensaantal van 50 'leden uit Heerlen' raken. Dit kan in de nabije toekomst een probleem worden, wanneer ze net onder de grens van 50 procent 'leden uit Heerlen' komen. In dat geval vervalt het recht op subsidie, terwijl andere verenigingen 50 procent als voorwaarde hebben. Dit zou voor deze verenigingen desastreus kunnen zijn en zou het voortbestaan daarvan negatief kunnen beïnvloeden. De vraag is dan of we gezien deze ontwikkeling deze voorwaarden in de toekomst voor Heerlen / Parkstad niet gelijk zouden moeten stellen om het voortbestaan van deze verenigingen te borgen.

Bij de sportverenigingen zien we al een aantal jaren dalende ledenaantallen. We baseren dit op de ledenaantallen die de verenigingen doorgeven bij de jaarlijkse subsidieaanvraag. Vanaf 2017 daalde het aantal jeugdleden bij de subsidie aanvragende sportclubs met 18%. De daling was dus al ingezet voor de coronacrisis, al blijkt uit landelijk onderzoek dat de daling van het laatste jaar deels aan de coronacrisis kan worden toegeschreven.

De afname in ledenaantallen bij sportverenigingen worden vermoedelijk gecompenseerd door toename van lidmaatschap bij andere sportaanbieders. Landelijk zien we een verschuiving naar anders georganiseerde sporten zoals fitness, bootcamp, skaten e.d., maar ook een toename van sporten bij commerciële sportaanbieders.

Landelijk wordt een stijging van het aantal kwetsbare sportverenigingen geconstateerd. Dit zien we ook terug in onze gemeente. Vandaar ook de recente keuze om met de middelen van het Sportakkoord de ondersteuning van de sportverenigingen te intensiveren.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,
namens dezen,
wethouder voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur, Erfgoed en Wonen,
J.M.M. Clemens
en
wethouder voor Economie, Arbeidsmarkt en Sport,
M.E.E. de Beer

Dit memo is digitaal ondertekend en daarom staat er geen handtekening onder.